NR 91 DERDE JAARGANG 1918

DE VRIJE STEM

Belgisch orgaan voor de provincie Antwerpen

Verschijnende gedurende de Duitsche Bezetting.

Bureelen en Redactie :	Onze welgemeende leuze is :	Telegraphisch adres :
HOTEL DER PATRIOTTEN	Noch Vlaming, noch Waal, maar Belg !	Kommandantur-Antwerpen-Mechelen
Begijnenstraat, 42.	En eeuwig trouw aan ons Vorstenhuis !	Met gratie ende privilegie.

Het zelfbeschikkingsrecht der volkeren, en wat onze zoogenaamde « vrijmakers », de aktivisten, daaronder verstaan.

Dat de huidige oorlog, van af de overrompeling van ons land door den modernen Marten van Rossem, anders gezegd Attila, of hoe men hem ook noemen wil, rijk is geweest aan verrassingen van allerlei aard, wie zal het betwisten ?

Toen de aktivisten, na drie jaren oorverdoovend getamtam in Duitsche schotelvodden en andere Duitsche vlugschriften en strooipapiertjes, die best in zekere inrichting van een woonhuis dienden opgehangen te worden, eindelijk op Duitsch bevel de zoogenaamde onafhankelijkheid van Vlaanderen uitriepen, zelfstandigheid die zij eerst ongevraagd IN NAAM VAN VIER MILLIOEN VLAMINGE den Duitschen bloedhond gingen afsmeeken, waartoe zij echter eerst (de aktivisten) door dezen laatsten GEDWONGEN waren — waarvoor werden zij anders betaald !? — toen de activisten eindelijk deze zelfstandigheid uitriepen, stonden zij voor een fiasco zonder voorgaande, de verrassing was volledig ; zòò hadden zij zich de zaken nooit durven voorstellen.

Na deze te dier gelegenheid in alle Vlaamsche steden gehouden « volksbetoogingen », met den ons bekenden uitslag, als ware zegetochten afgeschilderd te hebben — hoe konden ze ook anders, — nadat het den eenvoudigsten straatkeerder duidelijk was geworden dat zij geheel alleen stonden, hebben zij er echter tets anders op bedacht.

In de Duitsche Schotelvod van Zondag, 24 Februari, zet eene onbekende grootheid — naar den stijl en het radikale middel te oordeelen, zeker van Pruisische afkomst — een zekere « Lode Van Hijst» de gekste, de ongerijmdste denkbeelden uiteen omtrent de « zelfstandigheid » der volkeren, die, hoe onzinnig ook, het Vlaamsche volk toch zouden MOETEN OPGELEGD worden.

Luistert slechts :

« Wat is zelfbeschikking ? Het woord schijnt zich aldus te kunnen uitleggen : het kiezen van een staatkundigen vorm of een staatsverband naar den wil van het volk. Maar wat is volkswil en hoe uit dien zich, en daarbij ook nog : hoe kan die tot uiting komen ?

« Men schijnt, althans sommigen schijnen aan te nemen, dat hij zich te kennen geeft in eene algemeene volksstemming. Daar waar een partij zich in getalsterkte de baas weet wil zij die theorie toepassen, omdat ze dus van de overwinning verzekerd is ; maar waar ze de nederlaag lijden zal oppert ze bezwaren ».

Volgens Lode schijnt de volkswil dus best tot uiting te komen, wanneer een honderdtal ploerten, onderduims overeengekomen, plotseling — anders zou het volk er iets van weten ! — in een of ander « caféken » bijeengeroepen worden, een zoogenaamden Raad van Vlaanderen en een heelen hoop « gevolmachtigden » of ministers kiezen of herkiezen, door even in de handen te kletsen. Een paar dagen later worden dan de ministeries ingericht, en deze met groot gedruisch het verblufte, zich van niets bewuste volk bekend gemaakt, alsmede de namen hunner respectievelijke kandelaarlikkers ! Waarlijk, eene twintigeeuwsche volksuiting ! Lode zet zijn kiesstelsel verder uiteen :

« De volkswil kan zich niet uiten in een kiezing, omdat hij niet bestaat, (waarom werd er dan voortdurend in onzen naam gesproken ?) of waar dat wel is, beoogt hij niet altijd het belang van het volk. Door een stemming richt men zich naar de meerderheid ; elk weldenkend mensch zal aan deze het recht betwisten haar oordeel op te dringen in alle gevallen, zooals dat zou gebeuren ; — Ibsen, die nochtans geen domoor is, ging zelfs zoo ver dat hij de meerderheid beschuldigde altijd ongelijk te hebben. — Want sommige feiten zijn best geschikt de massa in een of anderen roes te brengen ; keeren we maar tot ons zelf : de oorlog bracht in den beginne alle Vlaamschgezinden in een atmospheer van belgicisme, waaruit sommigen zich, ongelukkig genoeg voor hen, nog niet hebben losgerukt. De volkswil is dus niet standvastig, en vermits elke beweging toch moet uitgaan van een klein aantal aanhangers die de nieuwe theorieën verspreiden, is het toch heel klaar en duidelijk dat de meerderheid het niet altijd bij 't rechte eind heeft : immers, elke nieu-

we gedachte dringt met moeite bij de massa in. Daar weten wij, aktivisten, meer nog dan anderen over te spreken. Zelfbeschikkingsrecht is een woord, en aan woorden heeft men niets. Voege daarbij dan nog den druk dien sommige machthebbers uitoefenen op hun ondergeschikten ! Men zal me geheimhouding van de stemming voorhouden. Daartegen echter verwijs ik naar de kiezingen van voor den oorlog : die waren toch ook geheim, en er kwamen nochtans zooveel kuiperijen in voor. De partij die de hoogere macht achter zich heeft, die door de regeering gesteund wordt, kan grooten invloed doen gelden op karakter- en willooze menschen, en deze vormen nu eenmaal de groote meerderheid van de massa.

« En vermits het openbaar oordeel zoo onstandvastig is, dringt zich natuurlijk een hoogst belangrijke vraag op : op welk tijdstip moet de volksstemming gehouden worden ? De volkswil draait als de wind, en er zouden dus zeer dikwijls van die referendums moeten gehouden worden, die nagenoeg telkens een anderen uitslag zouden opleveren ».

Volgens Lode « draait de volkswil » dus « als de wind ». Wij zien dit echter geenszins in, integendeel. De laatste betoogingen hebben op de afdoendste wijze bewezen, dat ons volk, niettegenstaande het drij jaren lange, onzinnige drijven der activisten, nog altijd even sterk aan zijne wettige regeering en zijn rechtmatigen Koning houdt als vóór den barbaren-inval in 1914. De volkswind is hier echter geenszins gewijzigd. De themas der activisten echter wel, ofschoon hunnen wil onveranderd is gebleven. Zij hebben zich namelijk voorgenomen ons aan Pruisen te verkoopen, en, indien het eene middel daartoe niet helpt, welnu, dan maar het andere beproefd !

Drie jaren lang werd er, ofschoon tegen den volkswil, toch in dezes naam opgetreden. Drie jaren lang werd er met de officieele vertegenwoordigers der Pruisische dievenbende gemoesd en gesjacherd omtrent den verkoop van Vlaanderen, waarbij dan door de activisten telkens nieuwe stellingen en standpunten werden gekozen, ten einde — zij, en zij alleen hadden immers slechts het woord vrij ! — de bevolking stilaan op het verraad voor te bereiden, wat zij dan echter met de dichterlijke uitdrukking bestempelen : « het zaad uitstrooien tot het bekomen van de stambewustheid der Vlamingen. » In het Antwerpsch zouden wij dit noemen : den menschen katten in zakken trachten te verkoopen. Daar de zakken echter tijdens den oorlog verschrikkelijk in prijs gestegen zijn, is dit echter niet mogen gelukken.

Niettegenstaande beproefde Luc den vooravond van den zoogenaamden « zegetocht (?) » eene laatste wanhopige poging : de volkswil moest en zou tot uiting komen ! Afschaffing van art. 310, het algemeen stemrecht, in zijn breedsten vorm opgevat, zou worden toegepast. De Limburgsche koolmijnen zouden worden ontgind, voor ruim tachtig milliard kolen met kwistige hand onder de Vlaamsche bevolking uitgedeeld worden ! En dit terwijl wij nu, dank aan de goede zorgen van den « Raad van Vlaanderen ». — gezien de gelaarsde dieven-vrijmakers met de kolen onzer Belgische mijnen scheep zijn — genoodzaakt zijn, ons tegen verschrikkelijk hooge prijzen en in uiterst kleine hoeveelheden iets aan te schaffen, wat men welwilend met den naam « steenkolen » bestempelt, met de klompen waarvan men best muren zou kunnen optrekken, en waarvan het gruis uiterst geschikt zou zijn tot het bakken van steenen, daar dit laatste in ontzettende verhoudingen vermengd is met eene zelfstandigheid die op den bodem der Sehelde aangetroffen wordt !

Eenige dagen later schiet het onzen « Lode » echter plots te binnen, « dat de volkswil draait als de wind », dat « sommigen schijnen aan te nemen dat de volkswil zich te kennen geeft in eene algemeene stemming », dat « de volkswil zich niet kan uiten in eene kiezing, OMDAT HIJ NIET BESTAAT, en waar hij dat wel is beoogt hij niet altijd het belang van het volk », enz. Hij (Lode) wil echter besluiten : « gezien het volk onze plannen doorgrondt kan er van geene verkiezing sprake zijn », en zegt daarom eenvoudig dat er geen volkswil is, en daar de volkswil de plannen der activisten en Duitschers niet genegen zijn, kon er ook geene rekenschap mee gehouden worden.

Lode, die met vrucht de Duitsche rechtsleerstellingen gevolgd heeft, vervolgt zijn epistel :

« Wat zou een volksstemming uitgemaakt hebben nu drie kwart eeuw geleden ? Enkele tientallen stemmen tegen millioenen zouden heel het succes der Vlaamschgezinden geweest zijn ; voor den oorlog zou een stemming over de Gentsche Hoogeschool misschien nog in 't nadeel van de Vlamingen uitgevallen zijn, omdat de groote meerderheid uit onverschilligen bestond, die van de zaken geen sikkepit afwisten, die zelfs niet wisten dat er hier een nationalistische beweging bestond. Nu echter, dank aan de aktivisten die de zaak aan de orde van den dag gebracht hebben zijn de kansen gekeerd. De massa volgt als een hond aan een koordje : ze houdt gelijken tred met de voorloopers, al is het ook op afstand. En indien de Vlamingen misschien nu nog niet de noodzakelijk van de Zelfstandigheid van Vlaanderen inzien, eens toch zal ze dat wel, maar dat kan nog jaren duren, en intusschen zou ons volk meer en meer tegengewerkt worden in zijne vrije ontwikkeling.

« Zelfbeschikkingsrecht is hier dus onzinnig. Het is alleen van toepassing bij volkeren waar het stamgevoel reeds bij de groote meerderheid ontwikkeld is. Daarbij bestaat een groot deel van de massa uit menschen die of te weinig ontwikkeld zijn om over zulke belangrijke vraagstukken te kunnen oordeelen of geheel afgezonderd leven van alle bewegingen

van dien aard en die hebben dus beiden bitter weinig recht van spreken. Immers de kinderen mogen ook niet over hun eigen lot beschikken, zij behoeven een vader, een leidsman, die tot plicht heeft hun levensbewustzijn op te wekken.

Voor ons aktivisten bestaat er maar eene goede oplossing : we moeten doorvoeren wat we begonnen zijn, of onze houding al dan niet strookt met den wil van de meerderheid, tot het einde toe ; en dat zullen we, gesterkt door de verheven gedachte dat we goed doen. Zoo het ons niet gelukt door zachte middelen, welnu, dan maar met krachtdadigheid, hard tegen hard is de leus geworden ! »

Hoe vindt ge deze theorieën, beste lezer ? Echt Pruisisch, niet waar ?

Na eerst gedurende ruim drie jaren gestadig hunne landverraderij als zijnde eene uiting van den Vlaamschen volkswil afgeschets, na tot nog toe onophoudelijk, ofschoon ongevraagd, in den naam des volks gehandeld en geschreven te hebben, komt daar zoo opeens een flauw plezanten truter verkondigen, dat de volkswil met al die zaken, het volk echter « persoonlijk » betreffende, hoegenaamd niets te maken heeft !

Maar wie heeft men dan tot dusver voor den gek gehouden ? Hoe kwamen de aktivisten er dan toe al hunne landverraderij het Vlaamsche volk op den nek te schuiven ?

Het antwoord op deze vraag is echter heel eenvoudig. Men houde zich slechts goed voor oogen, dat de Vlaamsche zaak en de aktivisten (daarmee bedoelen wij de zoogenaamde leiders der actieven) AAN ELKAAR ZOO VREEMD ZIJN ALS LUC AAN WATER. Vlaanderen moest en zou verkocht worden aan Pruisen, en tot het spelen der daarbij onvermijdelijke komedie boden zich — mits goede bezoldiging zatuurlijk ! — een half dozijn kwakzalvers aan, die dan den rol van leiders der Vlaamsche Beweging zouden spelen.

Wanneer het nu eindelijk onmogelijk was, niettegenstaande alle middelen, nog langer op te treden in naam van het Vlaamsche volk, veranderen de aktivisten plotseling van standpunt, vinden deze zoogenaamde « vrijmakers » het beter, maar effenaf te verklaren, dat van den volkswil hoegenaamd geene rekening dient gehouden te worden. Waarlijk, eene eigenaardige vrijmaking. Men zou denken in eene gekkenwereld te verkeeren !

Daar dus de massa draait als de wind, en niettegenstaande het drie jaren lange drijven der actieven in tegenovergestelde richting, het zelfbeschikkingsrecht van Vlaanderen eigenlijk eene onzinnigheid blijkt te zijn, daar verder het grootste deel der massa uit onverschilligen of te weinig ontwikkelden bestaat, zoo zullen zij, de handvol zoogenaamde ongevraagde leiders, voorloopers, baanbrekers, enz., de handvol potsenmakers, halfbakken dichters en mislukte romanschrijvers, doorpompte zatlappen, kerels met kromgeloopen schoenen en ander galgenaas van hetzelfde slag, gevolgd door een aantal « stambewuste kandelaarlikkers », heel de rommelzoo gesteund door de moderne Hunnen, in de toekomst als in het verleden voortgaan, het Vlaamsche volk te paloeteren, te verkoopen en te verraden, « de massa als een hond aan een koordje te leiden », en HUNNEN wil in de plaats van den volkswil te doen gelden.

En dat durven die schurken als de vrijmaking van Vlaanderen afschilderen !

De zoogenaamde Zelfstandigheid van Vlaanderen is dus in werkelijkheid noch min noch meer dan het despotisme, de monarchie, de alleenheerschappij, het dictatorschap, opgevat in zijn breedsten vorm op echt Pruisischen leest geschoeid ! En dan durven die ploerten nog vragen wie er eerst den kogel verdiende, zij, de landverraders, dan wel de mannen van het voedingskomiteit, zonder welk wij reeds lang van honger en gebrek zouden omgekomen zijn !

VADERLANDER.

Iets voor de Politie.

Zekeren De Coninck Constantinus, wonende Everaertstraat, bijgenaamd « de schoone gardeville », is bijzonder goedgekend in de eerste, tweede en zevende wijken. Dit heerschap munt uit in het doen aanhouden van deftige burgers onzer stad Antwerpen, is een doortrapte boterdief en een schaamtelooze kerel, anders had hij geen actie gehad bij eene soldatenvrouw. Schoone gardeville, Moeder Justitia zal u wel in de weegschaal leggen.

Wat denkt vader Van Meir, herbergier, hoek der Vekestraat, zooal over zijnen « schoonen » schoonzoon ? Krijgt zoo maar thuis, Paatje.

* * *

NOG EEN FRAK DIE GOED PAST.

De Proost, uit De Pretstraat, 51, Antwerpen, klerk, is een knap manneken. Dit voddenventje pleegt verraad, verklikt en verkoopt aan den Mof wie hem tegen de kar rijdt. Deze gewetenlooze laplander ziet er zelfs niet op, onberispelijke vrouwen op den « blok » te laten komen, gelijk het schuim onzer stad.

Zeg eens, Proostje, hebt ge die streken in Borgerhout geleerd ? Foei, manneken pek !

* * *

Herr De Groof, met zijn bleek wezen en zijnen bolkop, denkt dat niemand hem kent en hij ongedeerd de dievenploeg van Willemzwijn en van Varkenshausen in de hand kan werken. Hola, Groofke, abuis ! 't Is uit met patatten af te nemen, boter

scheef te slagen en pelsen binnen te rijven voor uwe poes.

De portrettentrekkers zijn nog niet weggecijferd ! Heel gelijkend hangt ge voor goed aan den schandpaal.

ZWARTBROEK.

DE GRONDVESTING ONZER VADERLANDSCHLIEFDE.

In de maand Juli 1914 verscheen in de « Revue de Métaphysique et de Morale » onder de handteekening van M. G. Siméon eene zeer grondige studie omtrent het vaderlandsch gevoel.

De schrijver had zich ten doel gesteld, de gegevens omtrent de gewone vaderlandsliefde aan eene philosophische beschouwing te onderwerpen. Na bestatigd te hebben dat de algemeene opvatting schijnt aan te nemen — men verlieze niet uit het oog dat het werk in kwestie eene maand voor de oorlogsverklaring verscheen — dat van al de gevoelens de vaderlandsliefde een der levendigste is, toonde de schrijver ons in een tegelijkertijd diep en prophetisch gezichtspunt, de uitingen der vaderlandsliefde aan.

« Niet alleenlijk komt zij tot uiting in geschiedkundige handelingen, maar ook brengt zij neigingen en passies mede ; verschillende opvattingen die men onherleidbaar zou kunnen wanen, een haat die voor diepingeworteld doorging, wordt deze niet, bij het losbarsten van nationale crisissen, weggevaagd, en wordt hij niet versmolten in eene algemeene liefde voor het Vaderland ? Er is meer. Is in dergelijke oogenblikken het instinct van het individueel behoud niet zelf onderdrukt ? Is de opoffering niet de uiterste doch normale uiting van het vaderlandschlievend gevoel ? »

Alsdan opzoekende wat de werkelijke inhoud is van dit gevoel waarvan wij sinds ruim drie jaren de gansche werkelijkheid gevoelen, al de kracht en de standvastigheid, beschouwde M. Siméon opvolgentlijk al de gronden die men gewoonlijk, bijzonderlijk in de letterkunde, toeschrijft aan het patriotisme, en zag zich genoodzaakt te besluiten :

« Noch de sympathie voor den geboortegrond, noch de vrome liefde voor den grond der voorouders, noch de meer werkzame liefde voor den grond der kinderen, noch het stamgevoel, noch de opneming van het individu door de tradities of nationale zeden, voldoen om ons patriotisme te vervullen ».

Maar de heer Siméon heeft er zich niet toe bepaald het onvoldoende aan te toonen der in zwang zijnde meeningen, hij heeft zich moeite gegeven de grondslagen aan te geven, in staat op hechter gronden de theorieën omtrent het patriotiek gevoel te bouwen.

Volgens hem heeft het patriotisme zijnen oorsprong in eene moreele, wel afgebakende zorg, het geloof van ieder in zekere politieke, sociale, godsdienstige opvattingen, vereenigd in een gegeven Staat, of vereenigbaar in een mogelijken Staat. De vaderlandsliefde is een wensch, de wil van een gegeven Staat, 't is te zeggen van een wetstelsel, burgerlijke of politieke instellingen, op een afgebakend grondgebied bestaande.

« Een grondgebied, eene natie, een Staat willen, patriot zijn, is immer zich partijganger verklaren van een politiek, sociaal, godsdienstig regiem ; en het Vaderland verdedigen, is het verzet tegen het opdringen van verschillende mechanismen in het Staatsmechanisme, waarin men opgenomen is. Want de wetten geven zeer nauwkeurig den omtrek der grenzen aan, en al de territoriale wijzigingen brengen het regiem, een regiem, den Staatsvorm zelf in gevaar ».

Men misgrijpe zich daarbij niet omtrent de draagwijdte dezer theorie. M. Siméon beweert niet dat al degenen die een grondgebied verdedigen partijgangers zijn van het politiek, sociaal of godsdienstig regiem van den Staat waarvan zij deel uitmaken.

« Eenigen eerbiedigen het, » schrijft hij, « anderen ondergaan het met ongeduld, en anderen haten het zelfs, die niettemin patriotten zijn. De regiemen zijn niet standvastig, de wetstelsels zijn in langzame voortdurende beweging ; binnen dezelfde grenzen kan een nieuw stelsel immer streven, streeft immer zich in de plaats van het oude stelsel te stellen : de zaken naar de letter opvattend, is niemand conservatief ; daarvoor zou men moeten besluiten niet meer te leven. Maar de veranderingen in dewelke ieder geloof heeft zijn van ongelijke diepte ; er zijn er die zich in hun geheel opdringen, anderen die slechts wijzigingen beweren te zijn.

Welke ook de juiste inhoud van hunne meeningen is, allen die geloof hechten aan mogelijke veranderingen en deze willen hebben dit gemeen dat zij, allen, de afbakening der grenzen vervuld beschouwen door het huidige regiem als hoofdvoorwaarde van alle mogelijkheid tot evolutie of van omwenteling. Of het nu ee e diepe hervorming of lichte verbeteringen geldt, het huidige Staatsmechanisme en het grondgebied dat het ondergaat zijn niettemin voor allen het uitgangspunt, de te bewerken stof, de deeg die zou dienen gekneed te worden, de plaats tot regeling, daarom is het eerst en vooral noodig, zich die niet te laten ontnemen ».

(Wordt voortgezet).

PROPAGANDAPENNING.

Dank voor uw portret ! Von Falkenhausen, ge zijt 'nen netten jongen ! Zo-ot !!! 5 frs.